

SUOMALAISTEN LUONTOSUHTEEN TEKNISTYMINEN

Metsä- ja maatalous, metsästys ja kalastus, retkeily ja kesäasuminen ovat aina edellyttäneet varustautumista työskentelyyn ja oleskeluun luonnon ehdoilla. Työmaille ja harrastuksiin on varustauduttu parhailla saatavilla olevilla välineillä, vaatteilla ja tiedoilla. Yleisen vaurastumisen, teknologian kehityksen ja elintapojen muutoksen myötä suomalaisten suhtautuminen luontoon ja käyttäytyminen luonnossa on kuitenkin kokenut muutoksia. Suuri murros käynnistyi 1950-luvulla metsätyömaiden ja maatalouden koneellistumisella. Vapaa-ajan luonnossa liikkuminen alkoi puolestaan muuttua 1960-luvulla, kun esimerkiksi metsästykseseen, kalastukseen ja retkeilyyn tuli uusia teknisiä keksintöjä ja teollisia tuotteita. Myös kesämökkien varustetaso alkoi ennennäkemättömällä tavalla nousta. Mahdollisuudet varustautua paremmin ovat lisääntyneet elintason nousun tahdissa - mutta samalla kenties myös taidot selvitä luonnossa yksinkertaisin varustein ovat heikentyneet luonnon ja arjen etäännyessä.

Uudet laitteet ja tekstiilimateriaalit tekevät luonnossa liikkumisen helpommaksi ja miellyttävämmäksi. Vapaa-ajan lisääntyminen on luonut mahdollisuuksia monenlaisiin tapoihin liikkua ja harrastaa luonnossa, ja elintason nousu on mahdollistanut varusteiden erikoistumisen. Kesämoikeista on tullut vapaa-ajan asuntoja, joissa kaupunkien mukavuus yhdistyy luonnonrauhasta nauttimiseen. Mukavuudenhalu, markkinoinnin synnyttämä tietoisuus ja luonnosta vieraantumisen luoma epävarmuus ovat synnyttäneet tarpeita varustautua yhä tehokkaammin ja turvallisemmin. Myös lainsäädännöllä on ollut merkityksensä.

Länsi-Uudenmaan maakuntamuseo, Espoon kaupunginmuseo, Lusto - Suomen Metsämuseo, Suomen maatalousmuseo Sarka, Suomen Metsästysmuseo, Kainuun Museo sekä Vihdin museo järjestävät kirjoituskeruun arkisen luontosuhteen muuttumisesta. Kirjoituskeruun tavoitteena on kartoittaa, tutkia ja tallentaa suomalaisten luontosuhteen, luonnossa liikkumisen, työskentelyn ja oleskelun muutosta, erityisesti sen teknistymistä ja välineellistymistä.

Kirjoitusohjeet

Kirjoitukset pyydetään lähettämään 31.3.2012 mennessä osoitteeseen: Länsi-Uudenmaan maakuntamuseo, Ormnäsintie 3, 10600 Tammisaari. Sähköpostitse vastattaessa osoitteena on museo@raasepori.fi.

Voit vastata joko suomeksi tai ruotsiksi. Liitä kirjoitukseesi yhteystietosi: nimi, osoite, puhelinnumero, syntymävuotesi sekä -paikkasi.

Palkintoina on museoiden pääsylippuja sekä julkaisuja.

Ohessa aihepiirejä, joista museot kaipaavat tietoa. Voit vastata vain osaan kysymyksistä tai kertoa myös muista asiaan liittyvistä aiheista. Jos tekstissä on käytetty useamman henkilön muistitietoa, merkitse myös tiedonantajien henkilötiedot sekä aika (tai arvio ajasta), jota muistitieto koskee. Voit vastata kirjeitse tai netin kautta joko suomeksi tai ruotsiksi.

Kirjoitukset arkistoidaan kaikkien hankkeessa mukana olevien museoiden kokoelmiin. Kirjoitusten lainauksia tai tietoja tai osaa niistä voidaan käyttää museoiden sähköisissä julkaisuissa, tutkimuksissa ja näyttelyissä. Museoilla on myös oikeus luovuttaa aineistoa kolmansille osapuolille, esimerkiksi tutkimus-, näyttely- ja julkaisutarkoituksiin, jolloin aineiston käyttö ohjeistetaan. Kirjoitusten tietoja ei käytetä niiden antajaa tai hänen omaisiaan loukkaavassa tai vahingoittavassa tarkoituksessa.

Mökillä

Onko sinulla saaristossa mökki tai muu kiinteä kesäpaikka? Millä nimellä kutsut kesäpaikkaasi (kakkosasunnoksi, mökiksi)?

Milloin vietät aikaa mökillä? Kenen kanssa? Vietätkö perinteisesti joitakin pyhiä mökillä? Käykö sinulla paljon vieraita mökilläsi?

Onko kesänviettosasi mökillä muuttunut vuosien varrella? Miten? Vietitkö jo lapsena kesä samassa paikassa?

Milloin kesäasuntosi on rakennettu? Oletko sinä tai perheesi ostanut talon valmiina vai rakentanut/rakennuttanut sen itse? Miksi hankit juuri tämän paikan?

Millaisia rakennuksia siihen kuuluu? Onko rakennuskantaa uusittu vai remontoitu?

Onko kesäasunnossasi sähköt? Entä juokseva vesi? Milloin nämä mukavuudet on hankittu? Miten käyttämäsi sähköenergia tuotetaan?

Miten lämpö- ja vesihuolto on järjestetty?

Millaisia varusteita kesäasunnollasi on (keittiön varustus, TV, mönkijä, vesiskootteri, nettiyhteys tms.)? Milloin näitä välineitä on hankittu?

Miten kuljet kesäasuntoosi?

Onko sinulla sauna? Kuinka usein saunot? Onko saunomisen tapa muuttunut vuosien aikana?

Miten hoidat ruokahuollon ja muut hankinnat kesäasunnolla? Entä astian- ja pyykinpesu?

Kuinka remontti- ja muut huoltotyöt on järjestetty? Laituri, veneen huolto? Jätehuolto?

Mitä toimia kuuluu kesäasuntosi talvivarustamiseen? Entä kevään töihin?

Kalassa

Mitä välineitä käytät kalastukseen?

Kuinka kauan olet harrastanut kalastusta?

Missä käyt kalassa? Millä liikut?

Mitä teet saaliille?

Onko kalastus mielestäsi muuttunut harrastusaikanasi? Millä tavoin?

Metsällä

Viime vuosikymmeninä on markkinoille tullut monia metsästystä helpottavia teknisiä välineitä ja laitteita. Teknologian kehitys on ulottunut myös vaatteisiin ja muihin varusteisiin - perinteiset materiaalit villa, puuvilla ja nahka ovat korvautuneet uusilla "teknisillä" materiaaleilla.

Uudet apuvälineet helpottavat metsässä liikkumista, riistasaaliin talteenottoa ja käsittelyä ja lisäävät myös metsästysturvallisuutta, mutta menetetäänkö samalla jotakin olennaisesti jahtiin kuuluvaa? Onko metsästyksestä tulossa pelkkää "välineurheilua", teknisten laitteiden ulkoiluttamista?

Vastaamalla vapaamuotoisesti seuraaviin kysymyksiin autat kartoittamaan teknisen kehityksen vaikutuksia suomalaiseen metsästykseseen.

Mitä hyviä ja mitä huonoja puolia näet uusien apuvälineiden käytössä metsästyksessä?

Miten metsästysseurassasi yleensä suhtaudutaan teknisten apuvälineiden käyttöön? Onko havaittavissa jakoa esimerkiksi "perinteisen" metsästyksen kannattajiin ja uusista välineistä innostuneisiin metsästäjiin? Ketkä käyttävät ja ketkä vierastavat uutta metsästysteknologiaa ja miten he perustelevat kantaansa?

Mitä seuraavista apuvälineistä sinulla on käytössäsi:

- a) kiikaritähän
- b) kiikaritähän etäisyysmittarilla
- c) punapistetähän
- d) äänenvaimennin
- e) etäisyysmittari
- f) pimeänäkölaitte
- g) lämmönhakulaite ("lämpökamera")
- h) LA-/VHF-puhelin
- i) GPS-paikannin/maastonavigaattori
- j) "koira-GPS"/koiratutka/luolatutka
- k) luolakamera
- l) kameravaljas + videokamera koiralle
- m) susiliivi koiralle
- n) mönkijä tai muu maastoajoneuvo
- o) ns. tekninen vaatetus (hengittävät ja vedenpitävät jalkineet, alus- ja väliasut ja päällysvaatteet yms.)
- p) riistakamera

Mitä muuta metsästystekniikkaa sinulla on käytössäsi edellä mainittujen lisäksi?

Miten metsästysteknologian kehitys on muuttanut saaliin käsittelyä (kuljetus, säilytys ym.)?

Missä metsästysmuodoissa modernista tekniikasta on mielestäsi eniten hyötyä? Miksi?

Koska olet aloittanut metsästysharrastuksesi (vuosi)?

Mitä metsästysmuotoja harrastat?

Pellolla

Kerro tilallasi harjoitettavasta maataloudesta. Minkä kokoinen tila sinulla on? Mitä viljelet? Onko tilallasi karjaa? Mihin maatalouden osa-alueeseen olet erikoistunut?

Katsotko olevasi sivu- vai päätoiminen viljelijä?

Onko tilasi konekannassa tapahtunut suuria muutoksia viimeisten kymmenen vuoden aikana? Jos niin mitä?

Oletko suunnitellut investoivasi uusiin koneisiin? Jos niin mihin ja miksi?

Mitkä tekniikan muutokset ovat vaikuttaneet eniten maatalouteen tilallasi?

Teetätkö tilallasi töitä ostopalveluina muilta yrittäjiltä? Jos niin mitä?

Mitkä syyt ovat johtaneet ostopalveluiden hankintaan?

Kuinka kauan olet teettänyt töitä ostopalveluina?

Tarjoatko itse maatalouteen liittyviä työ- tai muita palveluita toisille tiloille? Jos niin mitä?

Miten ostopalveluiden hankinta ja/tai tekeminen vaikuttaa tilasi talouteen ja ajankäyttöön?

Minkälaisena näet maatalouden tulevaisuuden ostopalveluina hankittavien töiden osalta?

Luonnossa

Kerro, mitä teknisiä apuvälineitä olet käyttänyt luonnossa liikkumisessa (esim. kompassi, GPS-paikannin, askelmittari). Milloin ja miksi olet hankkinut käyttämäsi välineen/välineet ja onko välineiden käytössä tapahtunut muutoksia?

Kerro, miten luonnossa liikkumisessa käyttämäsi vaatetus on aikaa myöten muuttunut. Kerro erikseen jalkineista, vaatteista ja päähineestä. Milloin muutokset ovat tapahtuneet ja miksi? Mistä olet saanut tiedon tai vaikutteet uusista tuotteista? Mistä olet hankkinut käyttämäsi vaatteet (tavaratalot, erikoisliikkeet, internet)?

Oletko osallistunut johonkin järjestettyyn luontomatkailutapahtumaan tai -retkeen? Kerro näiden retkien tapahtumien tai retkien sisällöstä sekä milloin ja missä ne tapahtuivat. Käytettiinkö niissä jotain sinulle uusia koneita tai välineitä (esim. moottorikelkka) vai olitko jo aiemmin käyttänyt sitä/niitä?

Marjassa ja/tai sienessä

Kerro marjastuksessa tai sienestyksessä käyttämäsi varusteista ja vaatetuksesta. Miten ne ovat muuttuneet ajan myötä ja miksi? Käytkö aina samoilla tutuilla paikoilla vai liikutko ennestään oudoissa maastoissa? Käytätkö jotain apuvälineitä liikkuessasi oudossa maastossa?

Työssä metsässä

Kuvaile, millaisissa työtehtävissä liikut metsissä. Onko metsäluonnossa työskentely päivittäistä vai osa työtehtävääsi? Voitko vaikuttaa metsässä työskentelyn ajankohtaan? Kerro työhistoriastasi ja sen suhteesta metsissä työskentelyyn.

Miten liikut työkohteeseen/työkohteissa eri vuodenaikoina? Mitä muutoksia liikkumisessa on vuosien varrella tapahtunut?

Kuvaile pukeutumista maastotyöhön ja pukeutumisen muutoksia. Millainen on hyvä työasu metsissä ja miksi?

Kerro metsässä käyttämäsi varusteista ja työvälineistä. Onko niissä tapahtunut muutoksia työurasi aikana?

Miten kommunikaatio työkohteen ja työpaikan välillä on muuttunut vuosien varrella ja millaisia seurauksia muutoksista on ollut?

Seuraatko varusteiden ja työvälineiden kehitystä? Kuinka tärkeää sinulle on mahdollisimman hyvä tekninen varustautuminen työtehtäviin ja -olosuhteisiin? Kuka hankkii varusteet ja työvälineet? Oletko niihin tyytyväinen? Mitä parannuksia tai muutoksia kaipaisit?

Onko suhteesi luontoon ja metsiin muuttunut työurasi aikana tai varusteiden, työvälineiden tai kulku- ja kommunikaatiovälineiden kehittymisen seurauksena? Miten työasu, -välineet sekä yhteydenpito- ja kulkuvälineet vaikuttavat esim. työturvallisuuteen, työssä viihtyvyyteen, työtuloksiin tai työpäivän kulkuun?

Vesillä

Veneily

Omistatko veneen? Millaisen? Millaisilla veneillä olet liikkunut saaristossa? Millainen olisi toiveittesi vene?

Kerro veneilystäsi. Minkä tyyppisiä matkoja teet veneelläsi (matkustus, kalastus, tavarankuljetus, huviveneily?)

Millaisia veneilyretkesi ovat? Kuinka pitkiä matkoja olet tehnyt? Keiden kanssa veneilet?

Yövytkö veneretkillä? Mitä varusteita sinulla silloin on mukana?

Millaiset ovat retkievää?

Millaisia pelastusliivejä käytät? Millaisia navigointivälineitä sinulla on veneessäsi? Käytitkö LA-puhelinta ennen nykyisiä matkapuhelimia?

Oletko joutunut veneilläsi turvautumaan meripelastukseen tms.?

Onko veneilysi muuttunut vuosien varrella? Miten?

Melonta

Harrastatko melontaa saaristossa?

Kauanko olet sitä harrastanut?

Kuulutko melontaseuraan? Oletko harrastanut kilpamelontaa?

Melotko kajakilla vai kanootilla? Millaisella? Kenen kanootilla/kajakilla melot?

Minne ja missä yleensä melot? Millainen on tyypillinen melontaretkesi tai melontareittisi?

Millaisia varusteita sinulla on mukana meloessasi?

Onko sinulla tapana yöpyä retkilläsi? Missä majoitut? Kenen/keiden kanssa melot?

Oletko joutunut meloessasi turvautumaan meripelastukseen tms.?

Muu vesillä liikkuminen

Harrastatko vesiskootteriturheilua, sukellusta, purjelautailua tai muuta vesiurheilua? Kerro niistä.